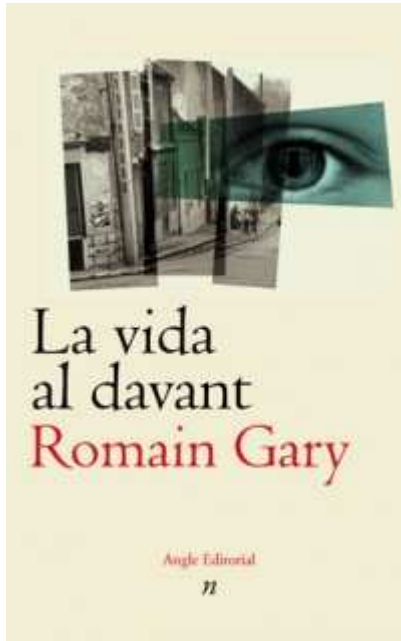

La vida al davant, una anècdota literària Per Alba Dalmau

Aquest estiu vaig conèixer una senyora que anava sempre amb un e-book sota el braç. Si aquest instrument electrònic hagués pesat tant com tots els llibres que duia a les entranyes, no l'haguéssim pogut arrossegar ni amb carretó. La dona s'aferrava al llibre electrònic com l'única manera per continuar llegint ara que a casa seva ja no hi cabia ni un sol llibre més.

Encuriosida per conèixer la opinió d'aquell monstre de la lectura, li vaig demanar que em digués el seu llibre preferit, i ella –sense vacilar ni un segon- va dir: -La vie devant soi de Romain Gary.

Me la vaig mirar estranyada, no havia sentit mai aquell títol i menys aquell autor, i des que ella va veure en el meu rostre aquella ganyota d'estranyesa va deixar de respectar-me.

Quan vaig tornar a casa, em vaig posar a buscar qui devia ser aquell Romain Gary que havia escrit *Le vie devant soi*, però autor i llibre no coincidien, ja que segons la xarxa *La vida al davant* era d'un tal Émile Ajar.

Vaig seguir investigant fins que vaig arribar al fons de la qüestió: Romain Gary era també Émile Ajar. Aquest últim era un pseudònim que s'havia posat l'autor per desafiar la crítica literària francesa quan aquesta deia que Gary ja no tenia res a dir. Així va ser com l'escriptor va escriure *La vida al davant* i el va presentar al prestigiós premi literari Goncourt, que ja havia guanyat l'any 1956 i que al 1975 va tornar a vèncer. Qui va anar a recollir el premi, però, no va ser ell sinó el fill d'una cosina seva, que es va fer passar per l'imaginari Émile Ajar, ja que el Goncourt només es pot guanyar una vegada a la vida. La crítica i el públic estaven entusiasmats amb aquella veu nova veu, fresca i carismàtica, mentre que Gary, des de casa, se'n reia dels judicis sense raó de la crítica. No es va saber la veritat fins poc temps després que l'autor es suicidés.

Després d'aquesta anècdota, Gary ja m'agradava; però després de llegir *La vida al davant*, Gary m'apassiona.

La novel·la passa en el París dels anys setanta, en una casa regentada per una ex prostituta jueva, la senyora Rosa, que es dedica a cuidar literalment els “fills de puta” del barri de Belleville. El protagonista, Momo, un dels nens de la casa, àrab i molt sensible, és el narrador de la història. És per aquest filtre (els ulls del nen*) que el llibre tamisa la misèria humana en pura extravagància i els més desgraciats en personatges de gran comicitat. El millor del llibre, però, són sens dubte les últimes deu pàgines, que no desvelaré però sí que advertiré que són el summum de la tendresa: Momo en un acte d'amor desesperat cap a la Sra. Rosa, que està a punt de morir, es guanya un racó en la memòria del lector on hi habitarà per sempre més.

Un any més tard de la conversa amb la senyora de l'e-book, va resultar ser el centenari de Romain Gary i l'Editorial Angle, en commemoració a l'escriptor, va fer una reedició de La vida al davant, l'únic llibre de Romain Gary al català.

* Els llibres escrits des del punt de vista de nens tenen una qualitat intrínscica que no tenen els demés, i és la segona i tercera lectura que permeten. Altres dos exemples d'això són l'increïble El Baró Rampant d'Italo Calvino, el nen que un dia va pujar els arbres i no en va baixar mai més i Sense Destí, del guanyador del Premi Nobel de la literatura al 2002, Imre Kertész, que relata l'experiència d'un jueu en plena adolescència en un camp de concentració.

